

PESTPROTOCOL



Pesten op school, hoe ga je er mee om?

Op de Farèschool hebben we een pestprotocol opgesteld om te voorkomen dat er gepest wordt op onze school. Als ouder mag u verwachten dat onze school er alles aan doet om uw kind veiligheid te bieden. In ons pestprotocol staat omschreven wat de school gaat doen c.q. de leerkracht doet om het pesten tegen te gaan of te stoppen. Wij nemen pesten erg serieus. Natuurlijk kan het een keer voorkomen dat kinderen ruzie met elkaar hebben. Dit wordt vaak dezelfde dag weer opgelost, soms met onze hulp en soms door de kinderen zelf. Maar zodra de ruzies structureel worden, ondernemen wij direct actie.

Het team van de Farèschool heeft over de pestproblematiek beleid en afspraken gemaakt. Het moet voor leerkrachten, ouders en kinderen duidelijk worden wat wij aan een pestprobleem, mocht het voor komen, gaan doen en wat we er aan doen om het pesten te voorkomen.

1 Wat verstaan wij onder (digitaal) pesten

Er is een verschil tussen pesten en plagen. In het algemeen kan gesteld worden dat bij plagen niet steeds hetzelfde kind geplaagd wordt en dat het plagen over en weer gaat. Van plagen wordt een kind over het algemeen niet verdrietig en heeft er geen pijn van. Beide partijen zijn vaak even sterk. In de praktijk zal het ene kind beter tegen plagen kunnen dan een ander.

1.1 Kenmerken van pesten

Een algemene definitie van pesten is moeilijk te geven, maar de volgende kenmerken dekken voor een groot deel de lading.

- Pesten is een ander bewust hinderen, buitensluiten of pijn doen.
- Pesters pakken meestal één persoon.
- Ze doen dat niet één keer maar herhalen het vaak.
- Pesters zijn meestal (fysiek) sterker, met meer, of ouder.
- Het slachtoffer kan zich niet verdedigen en kan niet hetzelfde terug doen (om welke reden dan ook).
- Pesten gebeurt vaak als er geen volwassenen in de buurt zijn.
- De pesters en omstanders (kunnen) lachen om hetgeen de gepeste wordt aangedaan.
- Degene die gepest wordt heeft er hinder, verdriet en pijn van.

1.2 Digitaal pesten

Wat is digitaal pesten?

Roddelen via MSN, uitschelden en bedreigen via sms'jes, een virus sturen, een gemanipuleerde foto op internet zetten zijn vormen van digitaal pesten. Kenmerkend aan deze vorm van pesten is dat het vrijwel onzichtbaar blijft voor volwassenen. Het traditionele pesten is vaak al moeilijk zichtbaar voor school en ouders, digitaal pesten onttrekt zich bijna volledig aan de waarneming.

Het slachtoffer van digitaal pesten voelt zich machteloos en zelfs in zijn eigen huis voelt hij zich niet meer veilig.

De school wordt pas geconfronteerd met de consequenties, vaak in een laat stadium, als het pesten uit de hand is gelopen.

We hanteren regels voor het internetgebruik, zie ons internetprotocol.

1.3 Oorzaken van pestgedrag

Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- Een problematische thuissituatie.
- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen).
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt.
- Voortdurend met elkaar de competitie aan gaan.
- Een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt.

2. Signalen van pesten

De leerkrachten en ouders moeten alert zijn: hoe gaan mijn kinderen met elkaar om?

Is plagen wel echt plagen?

Signalen kunnen zijn:

- Een kind zegt dat het gepest wordt.
- Een kind is veel alleen, bijv. op het schoolplein.
- Met kiezen van groepjes wordt kind altijd overgeslagen.
- Er wordt niet geluisterd naar een kind als het iets zegt.
- Kind is teruggetrokken, angstig.
- Kind durft niet alleen naar huis te gaan.
- Kind probeert zich overdreven aan te passen aan anderen.
- Beledigende opmerkingen maken over bijv. het uiterlijk
- Buiten school opwachten, slaan of schoppen.
- Schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer.
- Altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen.
- Kind wil niet naar school en/of is veel ziek.

Deze lijst kan nog verder worden uitgebreid: je kunt het zo gek niet bedenken of volwassenen en dus ook leerlingen hebben het bedacht. Leerkrachten en ouders moeten daarom alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden.

3 Hoe willen wij pesten voorkomen?

Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, investeren we op school in een veilig klassenklimaat.

Dit houdt o.a. in:

- De leerkracht is een voorbeeld voor de kinderen voor wat betreft omgangsvormen. Hij/zij zorgt er voor dat regels die door de kinderen moeten worden nageleefd ook door hem/haarzelf worden gehanteerd. Ook waakt hij/zij ervoor dat alle kinderen de regels naleven.
- De leerkracht heeft oog voor verschillen tussen kinderen en draagt uit dat die verschillen er mogen zijn.
- De leerkracht zorgt er voor dat hij/zij door middel van groepsversterkende activiteiten het klimaat verbetert cq, goed houdt. Er moet in de groep een “wij-gevoel” ontstaan.
- De leerkracht heeft een voorbeeldrol in het oplossen van ruzies. Hij/zij gebruikt nooit verbaal of fysiek geweld en keurt dit ook ten zeerste af bij de kinderen.

Het onderwerp pesten wordt met de kinderen besproken.

De volgende regels worden besproken met de kinderen:

- Doe niets bij een ander kind, wat jezelf ook niet prettig zou vinden.
- Kom niet aan een ander als de ander dat niet wil.
- We noemen elkaar bij de voornaam en gebruiken geen scheldwoorden.
- Blijf van de ander af. Probeer eerst samen te praten. Ga anders naar de meester of de juf.

- Niet: zomaar klikken. Wel: aan de juf of meester vertellen als er iets gebeurt wat je niet prettig of gevaarlijk vindt.
- Vertel de meester of de juf wanneer jezelf of iemand anders wordt gepest.
- Blijft de pester doorgaan dan aan de meester of juf vertellen.
- Kinderen die pesten zitten zelf in de nesten!
- Word je gepest praat er thuis ook over, je moet het niet geheim houden.
- Uitlachen, roddelen en dingen afpakken of kinderen buitensluiten vinden we niet goed.
- Blijf van de spullen van anderen af.
- Luisteren naar elkaar.

In alle groepen wordt kanjertraining gegeven waarin deze regels ook aan de orde komen.

4 Hoe willen wij het pesten aanpakken?

In een aantal opeenvolgende stappen proberen we het probleem aan te pakken:

4.1 Zelf oplossen

Als kinderen ruzie hebben of melden gepest te worden, proberen de kinderen dit eerst zelf op te lossen. Soms moeten kinderen geholpen worden met hoe zij het probleem uit moeten praten. Leerkrachten kunnen bv. tegen gepeste kinderen zeggen: “ga hem/ haar maar vertellen wat je vervelend vond.” Op deze manier levert de leerkracht ook een bijdrage aan het weerbaarder maken van het gepeste kind. De leerkracht biedt aan dat de kinderen terug moeten komen als zijzelf er niet zijn uitgekomen. De leerkracht houdt vervolgens deze kinderen goed in de gaten en informeert nog eens of het probleem is opgelost en hoe de kinderen dit voor elkaar hebben gekregen.

In deze fase kan in hogere groepen ook voorgesteld worden dat een vrijwilliger (leerling) zich opwerpt als bemiddelaar, bijv. een kind dat positieve aanzien geniet in de groep en dat beschikt over goede sociale vaardigheden. De leerkracht ziet er wel op toe dat beide partijen het met de keuze van bemiddelaar eens is en dat de bemiddelaar niet 'werkt' voor de pester. In het geval van een incidentele ruzie zal het probleem na deze stap vaak opgelost zijn, in het geval van echt pesten vaak niet.

4.2 Naar de leerkracht

Kinderen moeten naar de leerkracht gaan als zij zelf het probleem niet op kunnen lossen. Ook omstanders mogen komen vertellen dat er (nog steeds) gepest wordt; dat is geen klikken.

De leerkracht brengt de kinderen bij elkaar voor een gesprek of heeft een individueel gesprek om helder te krijgen waar het om gaat. Daarna worden er afspraken gemaakt over hoe er met elkaar dient te worden omgegaan en er wordt een evaluatiemoment afgesproken.

In deze fase wordt het voor een leerkracht duidelijk hoe de verhoudingen liggen en of er sprake is van een pestprobleem of dat het gewone ruzies betreffen tussen kinderen die elkaar gewoon niet goed liggen. In het eerste geval wordt er anders opgetreden dan in het laatste geval.

4.3 Werkelijk gepest worden

Indien blijkt dat er sprake is van pesten worden de ouders op de hoogte gesteld en gehouden. Verder is het van belang 'het slachtoffer' veiligheid en hulp te bieden. Dit kan in de eerste plaats door de pester duidelijk te maken dat het pestgedrag niet getolereerd en wel bestraft zal gaan worden.

De leerkracht brengt de partijen dan ook bij elkaar voor een verhelderend gesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken.

4.4 Herhalend pestgedrag

Bij herhaling van pesterijen / ruzies tussen dezelfde leerlingen volgen sancties.

De straf is opgebouwd in 5 fases; afhankelijk van hoelang de pester door blijft gaan met zijn/haar pestgedrag en geen verbetering vertoond in zijn/haar gedrag:

4.4.1 Fase 1

- Een of meerdere pauzes binnen blijven;
- Nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn;
- Een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem;
- Door gesprek: bewustwording voor wat hij met het gepeste kind uithaalt;
- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde.

4.4.2 Fase 2

Een gesprek met de ouders, als voorgaande acties op niets uitlopen. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De school heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.

4.4.3 Fase 3

Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de Onderwijsbegeleidingsdienst of de schoolarts van de GGD

4.4.4 Fase 4

Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen, binnen de school. Ook het (tijdelijk) plaatsen op een andere school behoort tot de mogelijkheden.

4.4.5 Fase 5

In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden.

5 Tips over het begeleiden van leerlingen en pesters.

5.1 Begeleiding van de gepeste leerling

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest.
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten.
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie bijvoorbeeld andere leerlingen opzoeken, contact zoeken met andere leerlingen.
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt.
- Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s).
- Het gepeste kind niet 'over' beschermen bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

5.2 Begeleiding van de pester

- Praten; zoeken naar de reden van de ruzie maken/ pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen).
- Laat inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses aan laten bieden.
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft.
- Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest – belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt.
- Kind leren om niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?.
- Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD.

6 Adviezen aan de ouders van onze school

Als ouder mag u van onze school verwachten dat wij uw kind veiligheid en bescherming bieden.

- Luister goed naar wat uw kind over school vertelt.
- Wees alert op signalen die kunnen duiden op pesten.

6.1 Tip voor ouders van gepeste kinderen

- Neem uw kind serieus.
- Word niet boos op de pester, maar leg zo neutraal mogelijk uit dat u hulp gaat zoeken op school.
- In overleg met de leerkracht kunt u contact zoeken met de ouders van de pester.
- Als het kind geen hulp wil (bang voor represailles), probeer het kind ervan te overtuigen dat ook de pester geholpen moet worden om het pesten te stoppen. Leg uit dat u en school vertrouwelijk met de informatie om zullen gaan. Hulp vragen is geen klikken!
- Maak een afspraak op school en leg het probleem voor aan de leerkracht. Vraag wat hij of zij er al aan gedaan hebben en wat de volgende stappen zijn die genomen moeten worden. Bespreek de afspraken met het kind.
- Houd in de gaten of de school er alles aan doet om het probleem op te lossen. Bent u niet tevreden, ga dan terug en bespreek het opnieuw met de leerkracht. Lost dit niets op dan kunt u het met de directie bespreken.
- Als u uiteindelijk niet tevreden bent met de aanpak van school kunt u de vertrouwenspersoon inschakelen.
- Voor sommige kinderen kan een sociale vaardigheidstraining een goede steun in de rug zijn.

6.2 Tips aan ouders van pesters

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Raak niet in paniek en wordt niet boos maar probeer met uw kind te praten.
- Laat uw kind merken dat u hem / haar nog steeds waardeert maar dat het gedrag wordt afgekeurd.
- Praat met de ouders van de gepeste, op school weten ze of dit een goede optie is.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen: waarom pest uw kind een ander kind?
- Ga praten met de school. De school kan hulp bieden.
- Voer de afspraken die met school gemaakt zijn zo consequent mogelijk uit.
- Laat het kind merken dat zijn / haar gedrag een probleem is en dat u, school en het kind zeker tot een goede oplossing zullen komen.
- Denk in sommige gevallen aan een sociale vaardigheidstraining voor uw kind.
- Voor sommige kinderen is het goed dat zij hun 'agressieve impulsen' in goede banen leiden. Een sport zoals b.v. judo of worstelen kan soms helpen.

6.3 Tips voor alle ouders

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.
- Als uw kind weet dat een kind gepest wordt, spoor uw kind dan aan om dat aan de leerkracht door te geven. Ga eventueel zelf mee of informeer de leerkracht zelf. Doe dat op een moment dat de pester en de gepeste niet aanwezig zijn. Vraag de leerkracht om geheimhouding van de informatie; de pester hoeft niet te weten te komen wie verteld heeft dat hij pest.
- Spoor uw kind aan om andere kinderen te mobiliseren om tegen de pester te zeggen dat hij er mee moet stoppen. Dit is voor kinderen erg moeilijk; verwacht hier niet te veel van.
- Spoor uw kind aan om meteen naar de leerkracht te gaan als het pesten plaatsvindt, dat is helpen en geen klikken.

Inhoudsopgave

Inleiding “Pesten hoe ga je er mee om”	blz. 1
1 Wat verstaan wij onder (digitaal) pesten	blz. 2
1.1 Kenmerken van pesten	
1.2 Digitaal pesten	
1.3 Oorzaken van pestgedrag	
2 Signalen van pesten	blz. 3
3 Hoe willen wij pesten voorkomen	
4 Hoe willen wij het pesten aanpakken?	blz. 4
4.1 Zelf oplossen	
4.2 Naar de leerkracht	
4.3 Werkelijk gepest worden	blz. 5
4.4 Herhalend pestgedrag	
4.4.1 Fase 1	
4.4.2 Fase 2	
4.4.3 Fase 3	
4.4.4 Fase 4	
4.4.5 Fase 5	
5 Tips over het begeleiden van leerlingen en pesters.	blz. 6
5.1 Begeleiding van de gepeste leerling:	
5.2 Begeleiding van de pester	
6 Adviezen aan de ouders van onze school.	blz. 7
6.1 Tip voor ouders van gepeste kinderen	
6.2 Tips aan ouders van pesters	
6.3 Tips voor alle ouders	blz. 8